UNIVERSITATEA BABEŞ-BOLYAI
BABEŞ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

sociologie & asistență socială
szociológia & szociális munka
sociology & social work

A TANTÁRGY ADATLAPJA

FEJLŐDÉSLÉLEKTAN

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
1.2. Kar	Szociológia és Szociális Munka Kar
1.3. Intézet	Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet
1.4. Szakterület	Szociális munka
1.5. Képzési szint	Licensz
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	SZOCIÁLIS MUNKA/SZOCIÁLIS MUNKÁS
1.7. Képzési forma	nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	FEJLŐDÉSLÉLEKTAN					A tantárgy kódja	**PLM 1309**
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Bernáth Anna egyetemi docens						
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Bernáth Anna egyetemi docens						
2.4. Tanulmányi év	II.	2.5. Félév	4.	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa	DS

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszáma)

3.1. Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					**óra**
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					14
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					15
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					5
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					0
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszáma					**58**
3.8. A félév összóraszáma					**100**
3.9. Kreditszám					**4**

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Előadóterem, audio-videó felszerelés
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Szemináriumi terem, audio-videó felszerelés

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák[1]

Szakmai/kulcs-kompetenciák	• A hallgató képes a gyermekek és fiatalok fejlődését befolyásoló pszichológiai, szociális és környezeti tényezők azonosítására, információk gyűjtésére, dokumentálására és elemzésére, a megfelelő tudományos módszerek alkalmazásával. • Képes a fejlődési sajátosságok, pszichológiai nehézségek és kockázati tényezők felismerésére és értékelésére, a félstrukturált interjú, fejlődési anamnézis és standardizált mérőeszközök felhasználásával. • A hallgató képes életkornak megfelelő, fejlődéslélektani szempontokat figyelembe vevő beavatkozási és támogatási terveket készíteni a gyermekek, családok és közösségek számára.. • Részt vesz a megelőzést és pszichoszociális támogatást célzó programok, szolgáltatások kidolgozásában, implementálásában és értékelésében. • Képes tanácsadást nyújtani a társadalmi kirekesztés kockázatának kitett személyek és családok számára, elősegítve a közösségi szolgáltatásokhoz, intézményekhez és juttatásokhoz való hozzáférést. • Hatékonyan kommunikál és működik együtt különböző korú kliensekkel, családtagokkal, valamint a beavatkozásban részt vevő szakemberekkel, tiszteletben tartva a fejlődési sajátosságokat és a szakmai etikai elveket.
Transzverzális kompetenciák	• A problémás helyzetek objektív és elméletileg, illetve gyakorlatilag is megalapozott megközelítése, azok hatékony megoldása érdekében, a szociális munka értékeinek és alapelveinek tiszteletben tartásával. • A szakmai továbbképzési igények objektív önértékelése, valamint a személyes és szakmai fejlődést támogató források és módszerek azonosítása, a munkaerőpiac elvárásaihoz való beilleszkedés és alkalmazkodás érdekében.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató ismeri: **C1** - A fejlődéslélektan alapvető fogalmait, elméleteit és módszereit a szociális kockázatok életkori sajátosságainak diagnosztizálására **C2** - A fejlődéslélektani diagnosztika specifikus módszereit és technikáit (félstrukturált klinikai interjú, fejlődési anamnézis, sztenderdizált mérőeszközök) **C3** - A különböző életkorú sérülékeny csoportok fejlődéslélektani problémáinak megjelenését és fennmaradását (a méhen belüli fejlődéstől az időskorig) **C4** - A fejlődéslélektani beavatkozási mechanizmusokat egyéni, csoportos és családi szinten **C5** - A kötődés, szeparáció, depriváció hatásait és a reintegráció fejlődéslélektani stratégiáit **C8** - A személyek életkori sajátosságait és fejlődési szükségleteit a megfelelő gondozás és támogatás szempontjából

[1] Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Képességek	A hallgató képes: **A2** - Alkalmazni a fejlődéslélektani diagnosztika specifikus módszereit (félstrukturált klinikai interjú, fejlődési anamnézis kidolgozása) a jogszabályok és etikai normák szerint **A3** - Fejlődéslélektani modelleket szerkeszteni és alternatív megoldásokat kidolgozni a főbb elméleti és kísérleti megközelítések felhasználásával **A5** - Alkalmazni a fejlődéslélektani esetmegfogalmazások kidolgozásának eljárásait a különböző életkori problémák megoldására **A6** - Alkalmazni a szociális munkára jellemző értékeket és elveket a fejlődéslélektani intervenció során **A7** - Támogatni a klienseket életkori sajátosságaiknak megfelelő döntéshozatalukban, figyelembe véve fejlődési szükségleteiket **A8** - Professzionálisan kommunikálni különböző életkorú kliensekkel és családjaikkal, alkalmazkodva fejlődési szintjükhöz
Felelősség és önállóság	A hallgató képes felelősen és önállóan dolgozni a következőkben: **R1** - Fejlődéslélektani szempontokat integrálni a szociális programok és politikák kidolgozásába különböző életkorú sérülékeny csoportok számára **R5** - Életkor-specifikus beavatkozási terveket kidolgozni a különböző fejlődési szakaszokban lévő személyek és családok támogatására **R6** - Fejlődéslélektani szempontokat figyelembe vevő alternatív stratégiákat kidolgozni a társadalmi valóságok életkori sajátosságainak értelmezéséhez **R7** - Kezelni a fejlődéslélektani diagnózis és intervenció során felmerülő etikai kérdéseket (pl. gyermekvédelem, idősellátás) **R8** - Elősegíteni a különböző életkorú személyek emberi jogainak érvényesülését és életkori sajátosságaiknak megfelelő társadalmi befogadását **R9** - Változásokat ösztönözni az egyének, családok életciklusában jelentkező átmenetek és krízishelyzetek kezelésében

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A terület és a szakosodás alap-fogalmainak, elveinek és módszereinek ismerete, megértése. A területre vonatkozó szaknyelven megfelelően alkalmazni az elveket, elméleteket és alapvető módszereket, első sorban a fejlődéspszichológiában, másodsorban a társadalom-tudományokban
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A fejlődéspszichológiára jellemző modellek szerkesztése a főbb elméleti és kísérleti megközelítések felhasználásával A fejlődéspszichológiai főbb paradigmák és módszertani irányzatoknak a leírása A kutatási stratégia kidolgozása a megfelelő különböző kutatási módszerek azonosításával és alkalmazásával, a vizsgált fenomén függvényében A fejlődéspszichológiai diagnosztikai munkában bevethető sztenderdizált mérőeszközök ismerete A félstruktúrált klinikai interjú alkalmazásának képessége A fejlődéspszichológiai esetmegfogalmazások kidolgozásának képessége A különböző pszichológiai problémák kezelése esetében bevethető empirikusan megalapozott eljárások ismerete és az ezek alkalmazásában szerzett jártasságok A könyvészet és az adott témával kapcsolatos fogalmak és kutatások megbeszélése különböző szervezett beszélgetési módszerekkel (vitaháló, kerekasztal, stb.). A problémahelyzetek megoldása többszintű elemzés alapján, a megoldások és/vagy alternatívák felmérésével, a sztereotip helyzetek elkerülésével

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.A méhenbelüli fejlődés szakaszai, jelentősége, befolyásoló	Interaktív előadás, szintetizálás problematizálás	

tényezői.		
2. Szülés, születés: táplálkozás, születési súly és fejlődés, terhesség bés bszülés közben fellépő zavarok,fejlődés, rendellenességek, terratogén tényezők, a szülés kulturális változatosságai, az újszülött életképességének és kompetenciáinak a elmérése.	Interaktív előadás, problematizálás, szintetizálás	
3. Az első év. Fizikai és kognitív fejlődés és alkalmazkodás csecsemőkorban: Az újszülöttkori reflexek,szenzo-motoros fejlődés,az agyfejlődése, a csecsemők kompetenciáinak felmérése, arcok és mintaészlelés, utánzás, alkalmazkodás,szimbolikus képesség, tárgyállandóság, a kategorizáció fejlődése	Interaktív előadás, problematizálás, szintetizálás	
4. Érzelmi és szociális fejlődés. A kötődés.	Interaktív előadás, problematizálás, szintetizálás	
5. Az anyai depriváció hatása a gyermek személyiségfejlődésére	Interaktív előadás, problematizálás, szintetizálás	
6. A nyelvi fejlődés :A beszédfejlődés szakaszai,a beszédfejlődés biológiai és környezeti feltételei,a nyelvifejlődés elméletei (tanuláselméletek, nativista elmélet, interakcionalista elmélet).	Interaktív előadás, szintetizálás problematizálás	
7. Óvodáskori kognitívfejlődés. A mágikus gondolkodás.	Interaktív előadás, problematizálás, szintetizálás	
8. A kognitív fejlődés: A rajz és a játék fejlődés.	Interaktív előadás, problematizálás, szintetizálás	
9. Az érzelmi fejlődés. A gyermekkori félelmek alakulása.	Interaktív előadás, problematizálás, szintetizálás	
10. Az iskolás gyermek gondolkodásának és személyiségének jellegzetességei: Műveleti szakaszok kapcsolatok hatása a gondolkodás fejlődésére.	Interaktív előadás, problematizálás, szintetizálás	
11. Az erkölcsi fejlődés szakaszai Kohlbergnel és Piagetnál. Az énkép, az identitás és a személyiség fejlődése.	Interaktív előadás, problematizálás, szintetizálás	
12.Serdülőkor: a serdülőkori identitás kialakulása: a pubertáskori krízis, az autoritáskrízi és az ifjúkori válság, megoldás típusok Marcia szerint, nemi identitás és nemi különbségek, a serdülőkor feladatai (Havighurst), serdülőkori beavatások az archaikus társadalmakba, és egyes modern, társadalmakba, serdülőkor és deviancia.	Interaktív előadás, problematizálás, szintetizálás	
13.Felnőttkor	Interaktív előadás, problematizálás, szintetizálás	
14.Az időskor	Interaktív előadás,	

	problematizálás, szintetizálás	

Könyvészet
1. Bernáth, A. Bevezetés a fejlődéslélektanba. II. A méhenbelüli fejlődéstől az időskorig egyetemi jegyzet (suport de curs).
2. Roth, M. Vincze (Bernáth) (2010). A. Fejlődéslélektan. Presa Universitara Clujeana.
3. Cole, M., Cole, R.S. (1997, 2005):Fejlődéslélektan, Osiris, Budapest
4. Sternberg, J.R. & Berg, C.(1992). Intellectual development. CambridgeUniversityPress.
5. Vajda Zsuzsanna (2001).Agyermek pszichológiaifejlődése.Helikon Kiadó, Budapest
6. Gopnik, A.,Meltzoff, A. E. &Kuhl, P. (2001).Bölcsek abölcsőben-Hogyangondolkodnaka babák?Typotexkiadó, Budapest.
7. Piaget, J. (1978). Szimbólumképzés gyermekkorban. Gondolat, Budapest
8. Piaget, J., Inhelder, B.(1999). Gyermeklélektan. Osiris Zsebkönyvtár, Budapest
9. Roth Mária, Vincze Anna (2010) Bevezetés a fejlődéslélektanba, Egyetemi nyomda, Kolozsvár (TK)
10. Cole, M., Cole, R.S. (1997, 2005): Fejlődéslélektan, Osiris, Budapest
11. Vajda Zsuzsanna(2001).Agyermek pszichológiaifejlődése.Helikon Kiadó,Budapest

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.Méhen belüli fejlődés: Észlelés, érzékelés a méhen belül; Szülés, születés. Az újszülött állapota. Csecsemővizsgálati módszerek.	Csoportos megbeszélés, interaktív gyakorlatok, esetelemzés.	
2. Az új jövevény érkezése, mint krízishelyzetet generáló változás. Az anya állapota a szülés után. Apák a szülőszobában. A csecsemő gondozásával kapcsolatos elméletek. A csecsemők fejlődésének optimális feltételei. Csecsemőkor. Kötődés, szeparáció.	Csoportos megbeszélés, interaktív gyakorlatok, esetelemzés.	
3. Óvodáskori kognitív fejlődés: Piagetről másképpen, az óvodáskori mágikus gondolkodás. gyermekrajzok, a mese és játék Csoportos megbeszélés, interaktív fejlődése.	Csoportos megbeszélés, interaktív gyakorlatok, esetelemzés.	
4. Érzelmi és szociális fejlődés kisgyermekkorban. Iskoláskor: Kognitív fejlődés, családi - és kortárshatások. Magatartásporblémák	Csoportos megbeszélés, interaktív gyakorlatok, esetelemzés.	
5. Serdülőkor, átmenek a feltőttkorba	Csoportos megbeszélés, interaktív gyakorlatok, esetelemzés.	
6. Felnőttkor	Csoportos megbeszélés, interaktív gyakorlatok, esetelemzés.	
7. Időskor	Csoportos megbeszélés, interaktív gyakorlatok, esetelemzés.	

Könyvészet
1. Cole, M., & Cole, R. S. (2005). *Fejlődéslélektan.* Osiris Kiadó, Budapest.
2. Shaffer, D. R. (2020). *Developmental Psychology: Childhood and Adolescence.* Brooks/Cole Publishing Co., California.
3. Vander Zanden, J. W. (2019). *Human Development.* McGraw-Hill, New York.
4. Mérei, F., & Binét, Á. (1999). *Gyermeklélektan.* Medicina Könyvkiadó, Budapest.
5. Mönks, F. J., & Knoers, A. M. P. (1998). *Fejlődéslélektan.* Fittimage–Egoschool, Szentendre.
6. Piaget, J., & Inhelder, B. (1999). *Gyermeklélektan.* Osiris Zsebkönyvtár, Budapest.
7. Fisher, C. B., & Lerner, R. M. (1994). *Applied Developmental Psychology.* McGraw-Hill, New York.
8. Winnicott, D. W. (2000). *Kisgyermek, család, külvilág.* Animula Kiadó, Budapest.
9. Bernáth, L., & Solymosi, K. (1997). *Fejlődéslélektan olvasókönyv.* Tertia Kiadó, Budapest.
10. Vajda, Zs. (2001). *A gyermek pszichológiai fejlődése.* Helikon Kiadó, Budapest.

11. Vajda, Zs. (2001). *A gyermek pszichológiai fejlődése.* Helikon Kiadó, Budapest. *(ismétlés – törölhető az egyik példány)*
12. Bognár, G., & Telkes, J. (1986). *A válás lélektana.* Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest.
13. Feuer, M. (2000). *A gyermekrajzok fejlődéslélektana.* Akadémiai Kiadó, Budapest.
14. Forward, S. (2000). *Mérgező szülők.* Háttér Kiadó, Budapest.
15. Hayman, G. (1990). *Együttélés egy tinédzserrel.* Novotrade Kiadó, Budapest.
16. Hildebrand, G. (1997). *Félúton... Az öregedés lélektani megközelítése.* Park Kiadó, Budapest.
17. Riemann, F. (év nélkül). *Az öregedés művészete.* Háttér Kiadó, Budapest.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A javasolt kurzus és szemináriumi témák a pszichológia alap- és alkalmazott kutatásának aktuális témái, és megközelítésük e tudományágban a szakirodalom legújabb eredményeire épülnek. A tantárgyak alkalmazásai a munkaerőpiacon igényelt és a szakmai közösségek normái szempontjából releváns főbb fogalmakra is kiterjednek.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
.10.4 Előadás	Ismeretek/ A könyvészet elemzésének és szintézisének képessége.	Írásbeli vizsga	50%
		Jelenlét: 50% kötelező	
10.5 Szeminárium / Labor	Az ismeretek megértése és gyakorlati alkalmazása	Szemináriumi feladatok: felstrukturált klinikai interjú, fejlődési anamnézis Gyerek fél strukturált klinikai interjú	50%
		Jelenlét: 75% kötelező	
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			

Amennyiben a hallgató a 10.4-es pontban szereplő vizsgarésznél nem éri el az átmenő érdemjegyet (5,00), a vizsga nem tekinthető sikeresnek, még akkor sem, ha teljesítette a 10.5-ös pontban előírt feladatokat. Az előadásokon, szemináriumokon vagy gyakorlati órákon (labor, gyakorlat, projekt stb.) a megengedett hiányzások száma – indokolt vagy indokolatlan – nem haladhatja meg az óraszám 15%-át. A tanórákról való távolmaradás a hallgató vizsgáról való kizárását vonja maga után (lásd az ECTS szabályzatot). Az írásbeli munka(k) beadása és bemutatása kötelező, ezek az vizsgán való részvétel előfeltételei.

Maximális pontszámot kizárólag a határidőre beadott munkák kaphatnak (a határidőt a tantárgy felelőse állapítja meg). A türelmi időszakban (a határidőtől számított 7 napon belül) beadott munka elfogadható, de alacsonyabb pontszámot érhet. A türelmi időn túl beadott munka, amennyiben eléri az átmenő jegyet, 0 pontot ér a végső jegyben, de a hallgató jogosulttá válik a vizsgán való részvételre. A félév során előírt feladatok a vizsgaidőszakban is beadhatók, azonban ezek nem számítanak bele a végső jegybe, csupán vizsgára bocsátást biztosítanak. Azok a hallgatók, akik a rendes vizsgaidőszakon kívüli (nyitott, pót- vagy helyrehozó) vizsgaidőszakban kívánnak vizsgázni, kötelesek teljesíteni a félév során előírt valamennyi követelményt (órarendi jelenlét, részvizsgák, feladatok, projektek stb.). Minden plágium, másolás, azonos dolgozat, illetve bármilyen inspiráció, együttműködés vagy átvétel csalásnak minősül; az érintett hallgató(ka)t ebben az esetben 1,00 (egyes) jeggyel kell értékelni. A vizsgán elkövetett csalás a hallgató tanulmányokból való kizárásával (exmatrikuláció) jár.

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)[2]

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

Kitöltés időpontja:
2025 április 28

Előadás felelőse:

Dr. Bernáth Anna Emese

Szeminárium felelőse:

Dr. Bernáth Anna Emese

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025 május 20

Intézetigazgató:

Dr. László Éva

[2] Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az *SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban* történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „*Nem alkalmazható*”.